انجمن رادیوانکولوژی ایران

تهیه و تدوین
دکتر علی تقی‌زاده | دکتر سوده ارسطوئی

سند پیشنهادی سه‌ساله | ۱۴۰۵ تا ۱۴۰۸

برنامه استراتژیک و راهبردی کمیته پرستاری انکولوژی

با رویکرد ارتقای کیفیت و ایمنی مراقبت، توانمندسازی پرستاران و توسعه همکاری حرفه‌ای در پرستاری سرطان

۸	۸	۷	۸
محور راهبردی	هدف کلان سه‌ساله	ارزش و اصل بنیادین	شاخص کلیدی عملکرد (KPI)

۱ مقدمه و ضرورت

کمیته پرستاری انکولوژی انجمن رادیوانکولوژی ایران با هدف ایجاد یک ساختار علمی، آموزشی و حرفه‌ای برای ارتقای کیفیت مراقبت از بیماران مبتلا به سرطان شکل می‌گیرد. این برنامه با توجه به نقش انجمن در آموزش و توسعه دانش سرطان، نیاز به آموزش تخصصی پرستاران، ضرورت ارتقای ایمنی بیمار و اهمیت تقویت همکاری چندتخصصی تدوین شده است.

رویکرد کمیته باید از برگزاری صرفِ دوره‌ها و همایش‌ها فراتر رود و به سمت برنامه‌ای نتیجه‌گرا حرکت کند که خروجی آن محتوای علمی معتبر، ابزارهای کاربردی، ارتقای دانش و مهارت، شبکه حرفه‌ای فعال و در نهایت بهبود فرایندهای مراقبتی باشد.

چشم‌انداز

تا پایان سال ۱۴۰۸، کمیته پرستاری انکولوژی انجمن رادیوانکولوژی ایران به یک مرجع علمی، آموزشی و حرفه‌ای معتبر در حوزه پرستاری سرطان در ایران تبدیل شود؛ مرجعی که در عین برخورداری از مزیت تخصصی در حوزه رادیوانکولوژی، با پرستاران و تیم‌های درمانی حوزه‌های مختلف سرطان ارتباط حرفه‌ای و پایدار داشته باشد و زمینه توسعه همکاری‌های علمی منطقه‌ای و بین‌المللی را فراهم کند.

مأموریت

توسعه آموزش و توانمندسازی پرستاران انکولوژی بر پایه شواهد، ارتقای ایمنی و کیفیت مراقبت از بیماران مبتلا به سرطان، تولید و بومی‌سازی منابع علمی و ابزارهای کاربردی، تقویت همکاری بین‌رشته‌ای و ایجاد یک شبکه حرفه‌ای فعال در سطح کشور؛ با تمرکز ویژه بر نیازهای پرستاری مرتبط با رادیوتراپی، درمان‌های سیستمیک و سایر درمان‌های غیر جراحی سرطان.

۲ ارزش‌ها و اصول بنیادین

۱ بیمارمحوری، کرامت انسانی و حفظ حقوق بیمار

۲ علم‌محوری و آموزش مبتنی بر شواهد

۳ ایمنی بیمار و ایمنی شغلی

۴ همکاری چندتخصصی و احترام به حدود صلاحیت حرفه‌ای

۵ توجه به نیازهای واقعی پرستاران و مراکز درمانی در استان‌ها

۶ دسترسی عادلانه‌تر به آموزش و منابع علمی

۷ شفافیت، پاسخ‌گویی و پایش مستمر نتایج

۳ جایگاه و دامنه فعالیت کمیته

حوزه فعالیت کمیته «پرستاری انکولوژی» به معنای گسترده آن است و شامل پرستاران شاغل در بخش‌های انکولوژی، مراکز پرتودرمانی، مراکز درمان‌های سیستمیک و مراقبت تسکینی می‌شود. در عین حال، ارتباط با انجمن رادیوانکولوژی یک مزیت اختصاصی برای توسعه دانش و مهارت‌های مرتبط با درمان‌های غیر جراحی سرطان شامل درمان‌های سیستمیک و رادیوتراپی ایجاد می‌کند.

کمیته در حوزه‌هایی مانند آموزش، تدوین منابع علمی، ابزارهای کیفیت و ایمنی، پژوهش، شبکه‌سازی و پیشنهادهای حرفه‌ای فعالیت خواهد کرد و در مواردی که نیازمند مجوز، تغییر حدود صلاحیت حرفه‌ای یا مقررات رسمی است، نقش کمیته ارائه پیشنهاد علمی و همکاری با مراجع ذی‌صلاح خواهد بود.

۴ اهداف کلان سه‌ساله

۱ توسعه یک نظام آموزشی تخصصی و مبتنی بر صلاحیت برای پرستاران انکولوژی

۲ ارتقای ایمنی بیمار در فرایند درمان‌های ضدسرطان و شناسایی زودهنگام عوارض جدی

۳ تولید منابع علمی، چک‌لیست‌ها، ابزارهای آموزشی و محتوای فارسی متناسب با شرایط ایران	۴ تقویت جایگاه و توانمندی پرستاری مرتبط با درمان‌های غیر جراحی سرطان شامل درمان‌های سیستمیک و رادیوتراپی به عنوان یکی از مزیت‌های اختصاصی کمیته
۵ ایجاد شبکه ملی فعال از پرستاران علاقه‌مند و شاغل در حوزه انکولوژی	۶ توسعه پژوهش، پایش کیفیت و تولید شواهد برای حمایت از تصمیم‌های حرفه‌ای
۷ ایجاد زمینه برای ارتباطات علمی منطقه‌ای و بین‌المللی	۸ ایجاد ساختار مالی و اجرایی شفاف و پایدار برای تداوم فعالیت‌ها

۵ محورهای راهبردی

تعداد اقدام‌های تعریف‌شده در هر محور راهبردی (مجموع ۵۴ اقدام)

محور اول

۱ آموزش و توانمندسازی تخصصی پرستاران انکولوژی

۸ اقدام

آموزش تخصصی، اولویت اصلی کمیته است. در این مرحله هدف، طراحی یک مسیر آموزشی استاندارد و قابل ارزیابی است؛ طراحی سطوح رسمی آموزشی و صدور گواهی‌های سطح‌بندی‌شده در مراحل بعد و پس از بررسی الزامات و هماهنگی با مراجع ذی‌صلاح انجام خواهد شد.

- انجام نیازسنجی ملی آموزش پرستاری انکولوژی
- تدوین چارچوب اولیه دانش و مهارت‌های ضروری پرستاری انکولوژی با استفاده از منابع معتبر بین‌المللی و تطبیق با شرایط ایران
- طراحی دوره پایه پرستاری انکولوژی و ارائه پیشنهاد آن به وزارت بهداشت برای بررسی و طی فرایندهای مربوط
- طراحی دوره‌های مهارت‌محور در حوزه‌هایی مانند رادیوتراپی و براکی‌تراپی، درمان‌های سیستمیک، ایمونوتراپی، درمان‌های خوراکی ضدسرطان، اورژانس‌های انکولوژیک، مراقبت تسکینی، آموزش بیمار و مسیریابی بیمار
- برگزاری وبینارها، کارگاه‌های عملی، نشست‌های تخصصی و برنامه‌های مرور موارد بالینی
- طراحی ابزارهای ارزیابی یادگیری و در مراحل بعد، بررسی امکان ارزیابی صلاحیت بالینی با هماهنگی مراجع ذی‌صلاح
- ایجاد بانک مدرسان و مربیان واجد صلاحیت
- به‌روزرسانی منظم محتوای آموزشی بر اساس شواهد جدید

۲ محور دوم
ایمنی بیمار و کیفیت مراقبت

۸ اقدام

- تدوین و به‌روزرسانی چک‌لیست‌ها و ابزارهای علمی مرتبط با ایمنی درمان‌های ضدسرطان
- آموزش فرایندهای ایمن در شناسایی بیمار، رژیم درمانی، دوز، مسیر و زمان تجویز
- تدوین الگوریتم‌های آموزشی برای شناسایی و ارجاع فوری در آنافیلاکسی، اکستراوازیشن و سایر اورژانس‌های انکولوژیک
- آموزش شناسایی زودهنگام عوارض مهم ایمونوتراپی و درمان‌های نوین
- توجه به ایمنی شغلی در کار با داروهای خطرناک و مدیریت نشت و پسماند
- توسعه ابزارهای آموزش بیمار پیش از شروع درمان و هنگام ترخیص
- بازنگری علمی ابزارها و چک‌لیست‌های موجود در صورت نیاز و با همکاری ساختارهای مسئول، به جای ایجاد موازی‌کاری
- ترویج فرهنگ گزارش‌دهی بدون سرزنش خطاها و شبه‌خطاها و استفاده از یافته‌ها برای بهبود فرایندها

اصل اجرایی: کمیته ابزار، توصیه و محتوای علمی ارائه می‌کند؛ اجرای فرایندها، تأیید نهایی و پایش عملکرد بر عهده مراکز درمانی و نهادهای ذی‌صلاح خواهد بود.

۳ محور سوم
توسعه دانش و مهارت پرستاری مرتبط با درمان‌های غیر جراحی سرطان شامل درمان‌های سیستمیک و رادیوتراپی

۸ اقدام

این محور مزیت تخصصی کمیته در انجمن رادیوانکولوژی است.

- تدوین بسته‌های آموزشی کاربردی درباره مراقبت از بیمار در طول شیمی‌درمانی، پرتودرمانی و براکی‌تراپی
- آموزش مبتنی بر شواهد درباره عوارض شیمی‌درمانی
- مدیریت علائم و عوارض بر اساس محل درمان پرتودرمانی، از جمله موکوزیت، دیسفاژی، انتریت و سیستیت
- مراقبت از بیمار دریافت‌کننده پرتودرمانی همزمان با درمان سیستمیک
- شناخت عوارض دیررس و اصول پیگیری و آموزش بازماندگان سرطان
- آموزش اصول ایمنی پرتو متناسب با نقش حرفه‌ای و محیط کاری
- طراحی فرم‌ها و ابزارهای استاندارد برای ارزیابی علائم و آموزش بیمار
- برگزاری کارگاه‌های مشترک پزشک–پرستار برای موارد پیچیده و عوارض درمان

۴ محور چهارم
درمان‌های نوین سرطان و مراقبت پرستاری

۷ اقدام

- توسعه مجموعه آموزشی درباره پرستاری در عصر درمان‌های نوین سرطان
- آموزش شناسایی عوارض ایمنی مرتبط با ایمونوتراپی و واکنش‌های انفوزیون
- تهیه راهنماهای آموزشی برای داروهای منتخب و پرکاربرد
- طراحی کارت‌های جیبی علائم هشدار و مسیر ارجاع
- آموزش پایش و پیگیری بیماران دریافت‌کننده درمان‌های خوراکی ضدسرطان
- آموزش مستندسازی، پیگیری تلفنی و ارجاع به‌موقع
- برگزاری جلسات مشترک با متخصصان انکولوژی، داروسازان و پرستاران مراکز درمانی

مرز صلاحیت: در همه منابع آموزشی، مرز میان آموزش و پایش پرستاری با تشخیص قطعی، تصمیم درمانی و اقدامات خارج از حدود صلاحیت حرفه‌ای روشن خواهد بود.

۵ محور پنجم
تولید و انتشار منابع علمی و محتوای کاربردی

۶ اقدام

- تولید محتوای علمی ماندگار در کنار آموزش‌های زنده
- تدوین راهنماها و توصیه‌های علمی پیشنهادی، بدون ادعای ایجاد استانداردهای الزام‌آور خارج از فرایند قانونی
- تهیه چک‌لیست‌ها، الگوریتم‌های آموزشی، کارت‌های جیبی و برگه‌های آموزش بیمار
- انتشار نسخه دیجیتال قابل‌جست‌وجو و به‌روزرسانی‌پذیر
- تعیین مسئول علمی، نویسندگان واجد صلاحیت، بازبینی مستقل و ثبت تعارض منافع
- تعیین تاریخ آخرین بازنگری و چرخه به‌روزرسانی منابع، به‌ویژه برای درمان‌های نوین

۶ محور ششم
شبکه‌سازی ملی و توسعه جامعه حرفه‌ای

۷ اقدام

- ایجاد بانک اطلاعات حرفه‌ای داوطلبانه پرستاران علاقه‌مند به انکولوژی با رعایت محرمانگی و رضایت افراد
- ایجاد شبکه نمایندگان استانی
- برگزاری نشست‌های دوره‌ای برای شناسایی نیازهای آموزشی و موانع اجرایی
- تشکیل گروه‌های موضوع‌محور در حوزه‌هایی مانند رادیوتراپی، درمان سیستمیک، ایمنی، مراقبت تسکینی و پژوهش
- راه‌اندازی باشگاه علمی برای مرور مقالات و موارد بالینی
- طراحی برنامه منتورینگ برای پرستاران جوان با استفاده از پرستاران باتجربه
- ایجاد سازوکار دریافت مسائل و پیشنهادهای حرفه‌ای از مراکز درمانی

۷ محور هفتم
پژوهش، پایش کیفیت و سیاست‌گذاری حرفه‌ای

۶ اقدام

- اجرای مطالعات نیازسنجی و پژوهش‌های چندمرکزی در حوزه پرستاری سرطان
- تدوین شاخص‌های قابل‌اندازه‌گیری برای کیفیت مراقبت پرستاری سرطان
- برگزاری ژورنال کلاب و آموزش روش تحقیق، آمار کاربردی و نگارش مقاله
- انتشار گزارش سالانه فعالیت‌ها و نتایج کمیته
- همکاری با انجمن‌های علمی، دانشگاه‌ها و مراکز درمانی
- ارائه پیشنهادهای مستند به مراجع ذی‌صلاح درباره آموزش، ایمنی و توسعه حرفه‌ای پرستاران انکولوژی

۸ محور هشتم
ارتباطات علمی منطقه‌ای و بین‌المللی

۴ اقدام

ارتباطات بین‌المللی یک محور پشتیبان برای توسعه علمی کمیته است، نه هدفی مستقل که منابع سال‌های نخست را از مأموریت اصلی منحرف کند.

- ایجاد و توسعه ارتباط علمی با انجمن‌ها و نهادهای معتبر پرستاری و انکولوژی
- برقراری ارتباط با سازمان‌ها و انجمن‌های بین‌المللی مرتبط در حوزه پرستاری سرطان
- تبادل تجربه و محتوای علمی با کشورهای منطقه در مراحل بعدی
- بررسی امکان برگزاری برنامه‌های علمی مشترک و دوره‌های دوزبانه پس از تثبیت زیرساخت داخلی

۶ مدل اجرایی و حکمرانی

برای جلوگیری از پراکندگی فعالیت‌ها، کمیته با یک ساختار ساده و چابک فعالیت خواهد کرد و در این مرحله از ایجاد کمیته‌ها و کارگروه‌های متعدد پرهیز می‌شود. مسئولیت هر برنامه، خروجی مورد انتظار، زمان‌بندی و شاخص ارزیابی باید از ابتدا مشخص باشد.

رئیس کمیته

تعیین اولویت‌ها، هماهنگی با هیئت‌مدیره و پیگیری مصوبات

دبیر اجرایی

برنامه‌ریزی جلسات، پیگیری مسئولیت‌ها، تقویم و گزارش پیشرفت

مسئول آموزش

نیازسنجی، طراحی دوره‌ها، انتخاب مدرس و ارزیابی یادگیری

مسئول علمی و انتشارات

نظارت علمی بر منابع و به‌روزرسانی محتوا

مسئول ایمنی و کیفیت

توسعه ابزارهای کیفیت، ایمنی و شاخص‌های مراقبتی

مسئول پژوهش

طراحی مطالعات، ژورنال کلاب و گزارش‌های پژوهشی

نمایندگان استانی

انتقال نیازهای مناطق و تسهیل مشارکت مراکز خارج از تهران

ساختار می‌تواند با توجه به حجم واقعی فعالیت‌ها در طول زمان توسعه یابد، اما در سال نخست **اولویت با هسته مرکزی کوچک، فعال و پاسخ‌گو** است.

۷ نقشه راه سه‌ساله

سال اول
نیازسنجی، طراحی و ایجاد زیرساخت

۱. تصویب مأموریت، اهداف، ساختار و برنامه سالانه
۲. انجام نیازسنجی آموزشی پرستاران انکولوژی
۳. شناسایی مدرسان، مراکز همکار و منابع موجود
۴. طراحی چارچوب اولیه دانش و مهارت‌های ضروری
۵. تدوین و ارائه پیشنهاد دوره پایه پرستاری انکولوژی به وزارت بهداشت
۶. برگزاری نخستین برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی
۷. تولید نخستین مجموعه چک‌لیست‌ها و ابزارهای آموزش بیمار
۸. راه‌اندازی شبکه حرفه‌ای و آغاز جذب نمایندگان استانی
۹. برگزاری دومین کنگره پرستاری انکولوژی
۱۰. انتشار گزارش سالانه فعالیت و نتایج

سال دوم
توسعه و استقرار

۱. گسترش برنامه‌های آموزشی و پوشش مراکز بیشتر در استان‌ها
۲. توسعه دوره‌های تخصصی در رادیوتراپی، درمان‌های سیستمیک، ایمونوتراپی و مراقبت حمایتی
۳. تکمیل و توسعه منابع علمی و ابزارهای کاربردی
۴. توسعه شبکه نمایندگان استانی و برنامه منتورینگ
۵. اجرای پروژه‌های آزمایشی بهبود کیفیت در مراکز داوطلب
۶. توسعه پژوهش‌های چندمرکزی و گزارش ملی نیازهای آموزشی
۷. آغاز همکاری‌های علمی منطقه‌ای و بین‌المللی هدفمند

سال سوم
ارزیابی اثر، تثبیت و توسعه ملی

۱. ارزیابی نتایج آموزشی و کیفیت اجرای برنامه‌ها
۲. بازنگری چارچوب دانش و مهارت‌ها بر اساس داده‌های واقعی
۳. توسعه برنامه‌های آموزشی پیشرفته و منابع دیجیتال
۴. گسترش مشارکت مراکز خارج از تهران
۵. تثبیت همکاری‌های علمی داخلی و بین‌المللی
۶. تدوین گزارش سه‌ساله و ارائه آن به هیئت‌مدیره انجمن
۷. تدوین برنامه استراتژیک دوره بعد بر اساس نتایج و شواهد به‌دست‌آمده

۸ شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPI)

اهداف عددی زیر اهداف پیشنهادی اولیه هستند و پس از نیازسنجی و مشخص شدن ظرفیت واقعی انجمن نهایی خواهند شد.

هدف سال اول هدف تا پایان سال سوم

تعداد برنامه‌های آموزشی

سال اول	حداقل ۲
سال سوم	حداقل ۳ در سال

تعداد شرکت‌کنندگان یکتا

سال اول	حداقل ۱۵۰ نفر
سال سوم	حداقل ۳۰۰ نفر در سال

محتوای علمی استاندارد تولیدشده

سال اول	حداقل ۲ محصول
سال سوم	حداقل ۱۰ محصول تجمعی

افزایش میانگین نمره دانش نسبت به پیش‌آزمون

سال اول	حداقل ٪۲۰
سال سوم	حداقل ٪۳۰

رضایت شرکت‌کنندگان

سال اول	حداقل ٪۷۰
سال سوم	حداقل ٪۸۰

گزارش عملکرد

سال اول	گزارش سالانه
سال سوم	گزارش سالانه

مشارکت مراکز خارج از تهران

سال اول	حداقل ۳ استان
سال سوم	حداقل ۹ استان

پروژه‌های بهبود کیفیت

سال اول	۱ پروژه آزمایشی
سال سوم	حداقل ۳ پروژه فعال

علاوه بر شاخص‌های فعالیت، ارزیابی باید در سه سطح انجام شود:

فعالیت و مشارکت	یادگیری و کسب مهارت	پیامدهای قابل‌اندازه‌گیری در فرایندهای مراقبتی
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳

نسبت دادن تغییرات بالینی به یک برنامه آموزشی تنها در صورت وجود داده پایه و روش ارزیابی معتبر انجام خواهد شد.

۹ مدل مالی و پایداری

۱. تخصیص بودجه پایه از سوی انجمن برای فعالیت‌های ضروری

۲. درآمد حاصل از ثبت‌نام برنامه‌های آموزشی در چارچوب مصوبات انجمن

۳. حمایت علمی یا مالی شفاف و مستقل از صنعت، با رعایت تعارض منافع و استقلال علمی

۴. مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز درمانی در تأمین فضا و امکانات آموزشی

۵. انتشار یا فروش منابع علمی در صورت تصویب

۶. حمایت از پروژه‌های پژوهشی و بهبود کیفیت از مسیرهای مجاز

تمام حمایت‌های مالی باید شفاف باشند و حامی نباید در انتخاب محتوای علمی، نتایج پژوهش یا توصیه‌های حرفه‌ای مداخله کند.

۱۰ مدیریت ریسک

کمبود وقت اعضا	تقسیم مسئولیت، تقویم ثابت و خروجی مشخص
مشارکت پایین	نیازسنجی، دوره‌های کوتاه، محتوای کاربردی و آموزش آنلاین
تمرکز فعالیت‌ها در تهران	توسعه نمایندگان استانی و مشارکت مراکز دانشگاهی
کمبود بودجه	اولویت‌بندی پروژه‌ها و تنوع منابع مالی
قدیمی شدن محتوای درمان‌های نوین	مسئول علمی مشخص، تاریخ بازنگری و نسخه‌بندی
تداخل با وظایف نهادهای رسمی	تعریف روشن مرز آموزش و پیشنهاد علمی با مجوزها و مقررات رسمی
وابستگی به افراد	مستندسازی و جانشین‌پروری
تبدیل فعالیت‌ها به وبینارهای پراکنده	الزام هر برنامه به هدف، شاخص، خروجی و گزارش

۱۱ نظام گزارش‌دهی

۱	برگزاری جلسات منظم کمیته و ثبت تصمیم‌ها، مسئول اجرا و موعد پیگیری
۲	تعیین مسئول و خروجی برای هر پروژه
۳	ارائه گزارش پیشرفت دوره‌ای به هیئت‌مدیره انجمن
۴	تصویب برنامه و بودجه سالانه پیش از شروع هر سال
۵	ارزیابی علمی و اجرایی محصولات و برنامه‌ها به‌صورت دوره‌ای
۶	حفظ محرمانگی داده‌های آموزشی و بالینی و رعایت الزامات اخلاق پژوهش

جمع‌بندی

هدف این برنامه تبدیل کمیته پرستاری انکولوژی از یک ساختار عمدتاً برگزارکننده برنامه‌های آموزشی به یک ساختار علمی، آموزشی و حرفه‌ای اثرگذار است؛ ساختاری که نیاز واقعی پرستاران را شناسایی کند، آموزش و ابزار کاربردی تولید کند، ایمنی و کیفیت مراقبت را ارتقا دهد، شبکه حرفه‌ای ایجاد کند و بر اساس نتایج قابل‌اندازه‌گیری مسیر خود را اصلاح کند.

در این مدل، مزیت اختصاصی کمیته در پیوند با انجمن رادیوانکولوژی حفظ می‌شود، اما دامنه فعالیت به نیازهای واقعی پرستاری سرطان محدود نمی‌شود. هم‌زمان، نقش کمیته از حدود صلاحیت قانونی و ساختارهای رسمی نظام سلامت فراتر نخواهد رفت و در موارد نیازمند مجوز یا مقررات، مسیر همکاری با مراجع ذی‌صلاح دنبال خواهد شد.

از برگزاری دوره‌ها تا **برنامه‌ای نتیجه‌گرا**:

آموزش، ایمنی، منابع علمی و شبکه حرفه‌ای

برای مراقبت بهتر از بیماران مبتلا به سرطان

ISRO

انجمن رادیوانکولوژی ایران

کمیته پرستاری انکولوژی • انجمن رادیوانکولوژی ایران

۱۴۰۵ تا ۱۴۰۸